

TƯ LIỆU GIÁO DỤC VÀ RÈN LUYỆN
KỸ NĂNG THỰC HÀNH XÃ HỘI
“Chào mừng 10 năm ngày thành lập Tổng Đoàn Sao Bắc Đẩu
HOA 10 MÙA TỎA SÁNG

**PHÒNG TRÁNH TAI NẠN & CHẤN THƯƠNG TÂM LÝ PHÒNG NGỪA
TAI NẠN THƯƠNG TÍCH TRONG GIA ĐÌNH**

Huỳnh Toàn
Tổng trưởng – Tổng Đoàn Sao Bắc Đẩu
Trưởng khoa Huấn luyện kỹ năng

CHỦ ĐỀ : HIỂM HỌA TỪ VẬT NUÔI

Vật nuôi hay thú cưng, thú cảnh... là những loài vật được con người nuôi để làm cảnh, ôm ấp, nâng niu chăm sóc, như: chó, mèo, chim, chuột bạch, cá cảnh... Thú cưng khác với gia súc dùng làm việc như trâu, bò, lừa, ngựa, hay các loài gia cầm được nuôi để lấy thịt, trứng và các sản phẩm khác như: gà, vịt, ngan, ngỗng...

Nhiều động vật, kể cả những thú cưng trong nhà đều có thể gây tai nạn cho trẻ nếu người lớn không cảnh giác và trông chừng. Trẻ nhỏ thường yêu quý và thích đùa nghịch với các con vật nuôi, vì thế mà dễ bị động vật cắn nhất. Động vật cắn, húc rất nguy hiểm, không chỉ đau, nhiễm trùng, sốc mà còn có thể dẫn đến cái chết cho trẻ hoặc để lại những di tật suốt đời.

Đã có không ít trẻ em bị vật nuôi cắn, phải đưa vào bệnh viện, đặc biệt là bị chó dại cắn. Trường hợp cháu T. hơn hai tuổi rất thích chơi đùa với chú chó Minmin. Mẹ cháu thường dỗ dành cháu chơi với chú chó mỗi khi cháu biếng ăn hoặc hờn dỗi. Một hôm, khi xem chó ăn, bé thấy miếng xương rơi ra ngoài bát liền thò tay nhặt với ý định nhét vào bát cho chó. Con chó tưởng bé tranh giành đồ ăn, nên nổi giận và đớp vào tay, làm bé đau quá khóc thét lên. Tức giận và sợ cháu lại bị chó cắn, bố cháu đem bán con chó. Chủ quan vì chó nhà nuôi không bệnh tật gì, nên bố cũng không cho đi tiêm phòng chó dại. Khi thấy bé trở nên ốm yếu, đưa vào viện thì bác sĩ phát hiện bé bị nhiễm khuẩn do chó cắn.

Hay em H. (Hà Nội) cũng bị chó cắn của gia đình cắn vào tay. Vết thương sâu đến tận xương và bác sĩ đã phải tháo bỏ mảnh tay của cậu bé.

Cũng là trường hợp bị chó cắn, em Xu đã qua đời rất thương tâm. Đó là một chú chó nhỏ, được mẹ mua về nuôi và Xu được giao nhiệm vụ cho nó ăn. Một hôm, trong lúc cho chó ăn, chó cắn vào bơm tiêm sữa và cắn vào tay cháu. Không chỉ

dừng lại ở đó, nó còn cắn thêm sáu người nữa. Lúc đó, mọi người mới biết đó là chó dại. Những người bị chó cắn đã đi tiêm phòng. Nhưng cháu Xu khi đó đã quá muộn, thuốc tiêm phòng không còn tác dụng. Một tháng sau, cháu lên cơn dại và chết.

Ngoài ra, nhiều trẻ còn bị mèo dại cắn, bị ong đốt, rắn cắn, trâu húc... gây nguy hiểm đến tính mạng.

Những nguy cơ tác động đến sức khỏe có liên quan đến vật nuôi bao gồm:

- Bị dị ứng nặng với lông chim và lông thú.
- Chấn thương do vấp ngã trên vật nuôi, đặc biệt là chó.
- Bệnh ký sinh trùng do vấn đề vệ sinh động vật hoặc thiếu điều kiện nuôi thích hợp (phân và nước tiểu).
- Những căng thẳng gây ra bởi hành vi của động vật.

NHỮNG BỆNH CÓ THỂ LÂY NHIỄM TỪ VẬT NUÔI

Hàng năm, rất nhiều người bị lây bệnh từ những con vật nuôi trong nhà như chó và mèo. Chúng có thể lây truyền hàng chục loại bệnh sang người, có những căn bệnh cực kỳ nguy hiểm như bệnh dại hoặc dịch hạch.

Nhưng nhìn chung, phần lớn các bệnh do thú nuôi lây truyền đều không hiểm nghèo. Y học tiên tiến có thể chữa trị chúng nhanh chóng.

AN TOÀN TRẺ EM VÀ THÚ CUNG

Bước đầu tiên là huấn luyện cho con chó biết vâng lời. Tất cả trẻ em cần được dạy về an toàn vật nuôi.

Nuôi dạy trẻ em và con vật cưng là một công việc khó, cần kiên nhẫn, nhưng biết và hiểu các quy tắc sẽ mang lại kết quả bổ ích. Những lời khuyên an toàn dưới đây sẽ giúp trẻ em biết tôn trọng và hiểu được hành vi con vật cưng:

- Dạy trẻ biết cách làm thế nào để vuốt ve con vật nhẹ nhàng. Dạy cho chúng không bao giờ được lôi kéo đuôi, kéo tai, chọc mắt của con vật, hoặc ném những thứ vào con vật.
- Dạy cho trẻ rằng động vật không phải là đồ chơi, chúng xứng đáng được hưởng tình yêu và sự tôn trọng.
- Một số con chó rất gắn bó với đồ chơi của chúng, không bao giờ giành một món đồ chơi hoặc một khúc xương từ miệng của một con chó, trừ khi con chó sẵn sàng nhả ra.

- Nên tạo cho vật cưng có một nơi yên tĩnh, thoải mái để ngủ. không cho phép vật nuôi ngủ với trẻ.
- Đừng xâm nhập không gian của chó. Dạy trẻ không bao giờ quấy rầy khi chúng đang ngủ hoặc đang cho con bú. Con chó có thể trở nên kích động, cắn để bảo vệ con và lãnh thổ của nó.
- Hãy để con chó hay con mèo ăn mà không bị quấy rầy. Giải thích cho trẻ rằng mèo, đặc biệt là chó, sẽ bảo vệ thức ăn của nó. Cho nên không được đặt tay vào gần bát khi con vật đang ăn.
- Không bao giờ để trẻ một mình với một con vật. Tai nạn có thể xảy ra khi trẻ trêu chọc vật nuôi hoặc chạm vào chúng.
- Đừng len lén tiếp cận một con thú, cho dù đó là thú nuôi. Vì sẽ làm cho chúng sợ hãi, phòng thủ và sẵn sàng tự vệ. Nếu thú cưng là chim thì nó có thể nhảy loạn trong lồng và có thể tự làm tổn thương. Tiếp cận các vật nuôi từ phía trước với hai bàn tay của bạn có thể nhìn thấy và nói chuyện bằng một giọng nhẹ nhàng.
- Dạy cho trẻ em quan sát để hiểu về ngôn ngữ cơ thể của vật cưng. Chó và mèo không thể nói chuyện được cho nên chúng dùng cách giao tiếp bằng cách sử dụng ngôn ngữ cơ thể. Chó khi khó chịu nó cho thấy những dấu hiệu sau: đuôi vểnh lên, tai cúp lại, lông gáy dựng đứng lên, sủa, gầm gừ hoặc nhe răng ra. Mèo khi khó chịu sẽ cho thấy những dấu hiệu sau: lông dựng đứng lên, tai cúp lại, rít lên những âm thanh the thé hay bật ra những tiếng phì phì, mắt mở lớn. Trẻ em không nên lại gần những con vật đó khi có các dấu hiệu này. Nếu trẻ gặp phải một con chó có những dấu hiệu như vậy thì không nên la hét, bỏ chạy, hoặc nhìn chằm chằm vào mắt của con vật, vì chó sẽ đuổi theo và có thể tấn công. Trẻ em nên cho cha mẹ biết ngay lập tức nếu một con chó, con mèo hoặc động vật khác cắn.
- Nếu trẻ em muốn vuốt ve chó hoặc mèo lạ, phải được sự cho phép của người chủ. Một số chó hoặc mèo có thể sợ trẻ em, một số có thể bị bệnh hoặc bị thương, một số con chó có thể được đem huấn luyện dành cho người khuyết tật. Khi được sự cho phép của chủ, em nên vuốt ve con vật thật nhẹ nhàng.
- Không nên đến gần một con chó đang chiến đấu, nó có thể trở nên phản kích hơn nếu bị mắng hoặc bị tách ra.

- Sự tham gia chăm sóc thú cưng sẽ giúp cho các em thấm nhuần tinh thần trách nhiệm.
- Dạy các em rửa tay sau khi chơi với động vật, vì có thể lây bệnh giun sán từ các con vật. Rùa và các loài bò sát là những con vật có thể mang vi khuẩn salmonella và các vi khuẩn khác.
- Nhắc nhở trẻ đừng để cho vật nuôi liếm mặt, vì có nhiều khả năng bị nhiễm các loại bệnh hoặc một số loại vi khuẩn khi các em đặt tay vào miệng của mình.
- Đừng để bạn bè của trẻ mang theo thú nuôi vào nhà của mình mà không có sự giám sát của người lớn.
- Đừng để thú cưng chơi với đồ chơi của các em.
- Không đưa cho trẻ bóng bóng đồ chơi với vật cưng, bởi tiếng nổ của bóng làm con vật, trẻ giật mình sợ hãi và hậu quả thì... khó lường.

CHO THÚ CƯNG LÀM QUEN VỚI EM BÉ

Nguyên tắc đầu tiên để giới thiệu chó hay mèo với em bé mới sinh là phải qua một quá trình dần dần. Vật cưng thường có tình cảm ích kỷ với chủ, nên có thể rất ghen tị với em bé mới, vô tình có thể gây tổn hại cho bé. Nó cần thời gian để điều chỉnh với một thành viên mới trong gia đình. Khi chuẩn bị để đưa một đứa trẻ về nhà, hãy xem xét những điều sau đây:

- Đánh giá kỹ năng cơ bản sự vâng phục hàng ngày của thú cưng.
- Đừng quá quan tâm đến thú cưng, không ôm ấp hoặc để cho chúng ngồi trong lòng trong suốt thời gian dài.
- Mang con búp bê giống như thật, được bao bọc trong một tấm chăn, để cho con vật làm quen với những thay đổi và xem đó như là một phần của cuộc sống. Nếu cần thì sử dụng một máy ghi âm ghi tiếng khóc của bé.
- Thiết lập không gian giới hạn cho các vật nuôi không được phép vào trong phòng của bé.
- Trước khi mang con về nhà, hãy để vật cưng làm quen với mùi hương trong chăn của em bé.

- Tán thưởng thú cưng với những từ ngữ nhẹ nhàng và vuốt ve để tạo thành một liên kết tích cực với em bé. Cha mẹ nên để dành thời gian với vật nuôi trung thành để chúng biết rằng không bị thay thế.
- Không để vật nuôi lên giường với em bé.

NHỮNG YẾU TỐ QUAN TRỌNG

Nhiều vật nuôi rất dễ tính với trẻ nhỏ, nhưng điều quan trọng là vẫn phải nhận thức được những mối nguy hiểm tiềm ẩn đối với bé. Cần có biện pháp để phòng ngừa, làm sao để giữ cho bé được an toàn, đặc biệt khi biết bò và biết đi.

Con vật cưng thuần tình có thể mang lại lợi ích cho bé. Khi bé bắt đầu học cách sử dụng đôi mắt để quan sát, con vật cưng có thể rất hữu ích trong việc hỗ trợ cho thị giác bé được phát triển nhanh hơn. Vuốt ve con vật sẽ giúp phát triển ý thức của em bé về sự liên lạc. Vật cưng có thể hoạt động như một trợ thủ trong việc giúp bé khám phá thế giới chung quanh bằng những trò chơi nhẹ nhàng.

Mèo thường thì ít khi ghen tị, nhưng chúng bị thu hút bởi sự ám áp trong giường nôi của bé. Nên sử dụng một mạng lưới trên xe đẩy khi để bé ở trong sân. Thậm chí ngay cả khi bạn không có nuôi mèo, vì có thể mèo hàng xóm cũng rất tò mò.

Một con chó luôn luôn cần sự giám sát khi trẻ sơ sinh hay trẻ nhỏ đang ở gần nó. Không có chuyện là con chó đáng tin cậy tuyệt đối, nếu một đứa trẻ kéo đuôi hoặc chìa ngón tay vào mắt, nó có thể mất hết kiên nhẫn.

Mèo thường bỏ chạy nếu bị một đứa trẻ true chọc, quấy phá, nhưng một số sẽ phản ứng bằng cách cào và cắn. Đó là chuyện khá phổ biến đối với trẻ nhỏ khi bé cào, véo hay kéo đuôi một con vật cưng.

Sẽ rất hữu ích khi sử dụng một cổng an toàn để giữ cho vật nuôi và con em cách ly. Cửa cầu thang cũng có thể giúp giữ cho bé không đến gần các đĩa đựng thực phẩm của động vật và các thùng rác.

SƠ CỨU ĐỘNG VẬT CẢN

Nếu không biết rõ động vật nào cắn:

- Hãy quan sát xung quanh cẩn thận để tránh những mối nguy hiểm có thể đến.
- Trấn an trẻ bằng cách an ủi và giải thích rằng sẽ sơ cứu ngay.

- Rửa vết cắn (ngay cả những vết cắn rất nhỏ) bằng nhiều nước và xà phòng. Nhớ cẩn thận khi tiếp xúc với máu chảy ra từ vết cắn. Rửa tay sạch trước và sau khi sơ cứu vết thương.
- Phủ lên vết thương một miếng vải sạch và băng lại.
- Thông báo với người có trách nhiệm hoặc đưa trẻ đến trạm y tế gần nhất.
- Nếu vết thương do chó cắn bị rách da, sơ cứu và chuyển trẻ tới cơ sở y tế gần nhất.
- Tìm xem con chó có bị ốm (bệnh) hoặc có những hành vi lạ không. Cần nhốt chó và theo dõi trong 10 ngày để xem con chó có bị lên cơn dại hay không và để tránh chó có thể cắn thêm người khác hoặc các gia súc khác. Nếu phát hiện chó dại phải diệt ngay.
- Chuyển ngay trẻ đến cơ sở y tế gần nhất nơi có vắc xin tiêm phòng bệnh dại nếu con chó cắn trẻ bị ken cơn dại.

ĐỀ PHÒNG ĐỘNG VẬT TẤN CÔNG

Động vật có thể có những hành động không thể đoán trước được, vì vậy trẻ em cần được dạy làm thế nào để làm việc gần với động vật. Giữ vật nuôi trong chuồng hoặc trong khu vực có rào. Cha mẹ, những người chăm sóc trẻ và bản thân trẻ cần phải biết sự nguy hiểm khi bị động vật cắn và các loại động vật hay cắn thường gặp.

- Tôn trọng tất cả các loài động vật.
- Không bao giờ để trẻ sơ sinh, trẻ nhỏ một mình với các vật nuôi trong nhà.
- Chó, mèo phải được tiêm chủng. Không thả chó bừa bãi. Khi cho chó ra đường phải có rọ mõm.
- Dạy cho trẻ em biết những con vật nào nguy hiểm, những con vật nào không nguy hiểm để trẻ tránh xa.
- Đối với chó mèo và các vật nuôi khác như khỉ,... cần dạy trẻ không trêu chọc khi chúng đang ăn, đang ngủ hoặc đang chăm con.
- Không chơi các trò chơi mạnh với các vật nuôi.
- Coi chừng tránh xa phía chân sau của động vật, vì chúng thường đá hậu, nhất là lừa và ngựa.

- Đừng bao giờ để cho trẻ em xử lý ngựa, bò, cừu và lợn giống.
- Không nên cho các em còn nhỏ cưỡi ngựa quá sớm.
- Giới hạn trẻ nhỏ đến khu chăn nuôi động vật lớn.